

ขอบเขตของภยันตรายที่จะนำไปสู่การใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตาย
: ศึกษาเฉพาะกรณีวิสามัญฆาตกรรม

นางสาวสิริลักษณ์ นุรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-218-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE SCOPE OF DANGER TO USE DEADLY FORCE
: A STUDY OF LEGAL MURDER

MISS SIRILUCK NURACK

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-218-8

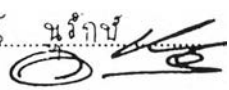
สิริลักษณ์ นุรักษ์ : ขอบเขตของภัยอันตรายที่จะนำมาสู่การใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตาย
: ศึกษาเฉพาะกรณีวิสามัญฆาตกรรม (THE SCOPE OF DANGER TO USE DEADLY FORCE
: A STUDY OF LEGAL MURDER) อ. ที่ปรึกษา : รศ. วีระพงษ์ บุญโญภาส, 181 หน้า.
ISBN 974-331-218-8.

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังของเจ้าพนักงานตำรวจในประเทศไทยกรณีวิสามัญฆาตกรรม โดยศึกษาเปรียบเทียบหลักกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาเรื่องการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายเพื่อวิเคราะห์บทบัญญัติทางกฎหมาย การให้อำนาจ และการลงโทษเจ้าพนักงานตำรวจที่ใช้กำลังโดยมิชอบ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมการคุ้มครองสิทธิของประชาชน และความปลอดภัยในชีวิตเจ้าพนักงานตำรวจขณะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในเวลาเดียวกัน

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติไว้เฉพาะในเรื่องการใช้กำลังในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ การจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 ก็ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้กำลังอย่างชัดเจน อีกทั้งประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีเรื่องการจับแม้จะมีแนวทางที่ชัดเจนแต่ก็ไม่มีสภาพบังคับเป็นกฎหมาย จึงทำให้ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการพิจารณากรณีวิสามัญฆาตกรรมเว้นแต่การปรับบทกฎหมายเรื่องการป้องกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68 ซึ่งเป็นหลักการป้องกันของประชาชนโดยทั่วไปไม่ใช่ของเจ้าพนักงานที่ต้องเสี่ยงภัยขณะปฏิบัติหน้าที่ แตกต่างจากหลักการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายประเทศสหรัฐอเมริกาที่บัญญัติเป็นกฎหมายมลรัฐและนโยบายหน่วยงานที่สัมพันธ์กับการบังคับใช้กฎหมาย โดยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ การลงโทษ และการให้อำนาจดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการปราบปรามอาชญากรรม เป็นการกำหนดรายละเอียดแตกต่างหากจากหลักการป้องกันตัวของประชาชนทั่วไป

ผลที่ได้จากการศึกษาคือประเทศไทยควรมีบทบัญญัติทางกฎหมายเรื่องการใช้กำลังขั้นรุนแรงถึงตายที่ชัดเจนแน่นอน โดยเทียบจากแนวทางการบัญญัติกฎหมายและการดำเนินการต่าง ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและเกิดประสิทธิภาพในการปราบปรามอาชญากรรมอย่างแท้จริงโดยคำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตของเจ้าพนักงานตำรวจและประชาชนเป็นสำคัญ

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต ..... สิริลักษณ์ นุรักษ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C870560 : MAJOR LAW
KEY WORD: DEADLY FORCE / LEGAL MURDER

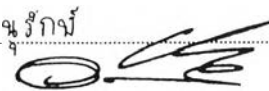
SIRILUCK NURACK : THE SCOPE OF DANGER TO USE DEADLY FORCE : A STUDY OF
LEGAL MURDER. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. VIRAPONG BOONYOBHAS. 181 pp.
ISBN 974-331-218-8.

This thesis has focused on a study of law concerning the police officers use of force in Thailand in case of legal murder by comparative study with American principles of law on the use of Deadly Force in order to analyze the legal provisions, the use of power and punishment of the wrongful use of Deadly Force, at the same time, taking into consideration the efficiency in crime suppression, protection of the right of people and also safety of police officers while performing their duties according to the law.

Results obtained from this research was that Thailand still does not have any specific provision on police officers use of Deadly Force performing their duties. Not only the arrest under the Criminal Procedure Code, section 83, has not expressly stipulated the rules use of Deadly Force but also the rules of Procedure of the Police on the arrest having a clear directive, it could not be enforceable to be a law. Therefore, there is no definite rule in making consideration of legal murder cases unless there is an amendment to the law on defense of right as provided in the Penal Code Section 68, the rule of defense of the general public and not of the authorities while performing their duties. It is different from the rule of police officers use of Deadly Force in the United States of America which was promulgated as a state law and a policy of working units in concerning with law enforcement by having the rule, procedure, punishment and giving of the power to proceed under the objectives of the law on suppression which were prescribed in details separately from self-defense rule of the general public.

As a result of the study is found that Thailand should have a clear and definite statutory provision on the use of Deadly Force by making a comparison with the directive in compliance with law and for the clearness in performing the duties under the law and the efficiency in the crime suppression by importantly, taking the safety of the police and the general public into consideration.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2541

ลายมือชื่อนิติ.....สิริลักษณ์ นุรักษ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้หากปราศจากความกรุณาและเอาใจใส่จากรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยให้คำแนะนำแนวทางการศึกษาและยังให้ความเอาใจใส่ ความรักและความห่วงใยแก่ผู้เขียนเสมอมา รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบุญรณ์ ประธานกรรมการ ท่านได้กรุณาตรวจสอบเนื้อหาโดยละเอียด ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขข้อบกพร่องในวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ กรรมการวิทยานิพนธ์ ท่านเป็นผู้ให้จุดเริ่มต้นก่อเกิดความคิดในประเด็นนี้และกรุณาตรวจสอบเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ อาจารย์มนตรี จิตร์วิวัฒน์ กรรมการวิทยานิพนธ์ที่ให้ความเอาใจใส่เนื้อหาวิทยานิพนธ์และตรวจแก้ข้อบกพร่องอย่างดียิ่ง อาจารย์ พลตำรวจโท ดร.ชิตชัย วรรณสถิตย์ กรรมการวิทยานิพนธ์ ท่านเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างที่สุด ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าและได้ให้ความสำคัญในการกลั่นกรองเนื้อหา ทำให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาด้วยดี

สิ่งสำคัญในการศึกษาวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ซึ่งไม่อาจดำเนินไปได้หากปราศจากความเอื้อเฟื้อจาก พันตำรวจเอกพีระพันธุ์ เปรมภูมิ ในการสนับสนุนข้อมูลภาษาอังกฤษส่วนหนึ่งของหน่วยงาน FBI Mr. Jeff Weise, Mr. Joe Romano และคุณปนิดา โรจนทรัพย์ ที่คอยอำนวยความสะดวกและช่วยเหลืออย่างดีขณะค้นคว้าข้อมูล ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา Mr. Dale Massey สำหรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาและกำลังใจที่ดีเสมอมา น้องมธุรส กุลจินต์ ที่สละเวลาช่วยแปลเอกสาร รวมตลอดถึงพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ และเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ทุกคนที่คอยให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มต้นจนประสบความสำเร็จ ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณทุกท่าน ณ ที่นี้

ท้ายสุดที่ผู้เขียนมิอาจลืมไปได้คือพระคุณของคุณแม่ที่ประเสริฐยิ่งกว่าสิ่งใด กราบขอบพระคุณในความรักและกำลังใจที่แม่มีให้ลูก กราบขอบพระคุณที่แม่ส่งเสริมโอกาสในการศึกษาและให้สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับลูกตลอดเวลา กราบขอบพระคุณคุณลุง คุณป้า ผู้เป็นทุกอย่างและทำทุกอย่าง สละแรงกายทั้งเป็นแรงใจเพื่อให้ลูกได้พบแต่สิ่งที่ดี นายแพทย์กฤษณ์ นุรักษ์ น้องชายที่รักสำหรับกำลังใจที่มีให้พี่ ทั้งนี้ ผู้เขียนขอโน้มรับในความผิดพลาดหากมีปรากฏในวิทยานิพนธ์ขอระลึกถึงและขอบคุณอีกครั้งสำหรับทุก ๆ กำลังใจและทุก ๆ ความช่วยเหลือทั้งที่กล่าวถึงและไม่ได้กล่าวถึงซึ่งเป็นส่วนสำคัญทำให้ผู้เขียนสำเร็จการศึกษา ณ วันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ	
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	4
1.3. ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.4. สมมติฐานการวิจัย.....	5
1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. การป้องกันอันตรายในขณะปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าพนักงานตำรวจในประเทศไทย.....	6
2.1. หลักการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ.....	6
2.2. การปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิด.....	9
2.2.1. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83.....	9
2.2.2. ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี.....	12
2.3. การป้องกันอันตรายขณะปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจ.....	14
2.3.1. แนวคิดในการป้องกันอันตราย.....	14
2.3.2. การป้องกันอันตรายตามประมวลกฎหมายอาญา.....	15
2.3.3. ภัยอันตรายของเจ้าพนักงานตำรวจขณะปฏิบัติหน้าที่.....	23
2.3.4. การใช้กำลังในการป้องกันอันตรายขณะปฏิบัติหน้าที่ ของตำรวจในประเทศไทยกรณีวิสามัญฆาตกรรม.....	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4. วิเคราะห์ปัญหาการป้องกันภัยอันตรายขณะปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าพนักงานตำรวจในประเทศไทย.....	30
3. กำลังชั้นรุนแรงถึงตาย: การป้องกันภัยอันตรายขณะปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าพนักงานตำรวจในต่างประเทศ.....	35
3.1. การใช้กำลังชั้นรุนแรงถึงตาย (Use of Deadly Force)	40
3.2. กฎหมายเกี่ยวกับการใช้กำลังชั้นรุนแรงถึงตายในต่างประเทศ.....	48
3.2.1. ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	48
3.2.2. ประเทศแคนาดา.....	65
3.2.3. ประเทศอังกฤษ.....	72
3.3. การใช้กำลังชั้นรุนแรงถึงตายในการปฏิบัติหน้าที่ ของตำรวจสืบสวนกลาง: FBI.....	72
3.4. การใช้กำลังชั้นรุนแรงถึงตายในหน่วยงานอื่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	83
3.4.1. กระทรวงยุติธรรม.....	84
3.4.2. กระทรวงการคลัง.....	90
3.4.3. Department of Defense.....	95
3.4.4. United State Navy.....	95
3.5. การดำเนินการเพื่อควบคุมการใช้กำลังชั้นรุนแรงถึงตาย.....	97
3.5.1. การดำเนินการของ The Chief Executive Officer และตำรวจสืบสวนกลาง (FBI)	101
3.5.2. การดำเนินการของกรมตำรวจมลรัฐ.....	118
4. ความรับผิดชอบฝ่าฝืนนโยบายการใช้กำลังชั้นรุนแรงถึงตาย.....	125
4.1. การใช้กำลังชั้นรุนแรงถึงตายเกินกว่าความจำเป็น.....	125
4.2. การสร้างความจำเป็นในการใช้กำลังชั้นรุนแรงถึงตาย.....	129

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.1. ความรับผิดในทางอาญา (Criminal Liability).....	130
4.2.2. กฎหมายละเมิด (State Tort Law)	135
4.3. ความรับผิดกรณีวิสามัญฆาตกรรมในประเทศไทย.....	137
5. บทสรุปและเสนอแนะ.....	140
5.1. บทสรุป.....	140
5.2. ข้อเสนอแนะ.....	145
รายการอ้างอิง.....	148
ภาคผนวก	
- ผนวก ก. Model Penal Code.....	157
- ผนวก ข. FBI Model Policy.....	164
- ผนวก ค. Tennessee V. Garner and The Forth Amendment.....	169
- ผนวก ง. คำพิพากษาฎีกาที่ 1991/2527.....	170
ประวัติผู้เขียน.....	181